

"Voltooid leven" of "levensmoe zijn": wat is het precies en moet euthanasie in dat geval kunnen?

Moeten mensen die vinden dat hun leven rond is, euthanasie kunnen krijgen? CM-voorzitter Luc Van Gorp vindt van wel, CD&V-voorzitter Sammy Mahdi is er niet over te spreken. Experts Wim Distelmans en Evelien Delbeke belichten de verschillende kanten van euthanasie na een "voltooid leven".

Ann Willems

ma 08 apr ☺ 18:35

1. Wie heeft vandaag recht op euthanasie?

België is, naast Nederland, het enige land ter wereld waar je niet terminaal ziek hoeft te zijn om euthanasie te mogen ondergaan. Wel zijn de voorwaarden strikt.

"Je moet een ernstige, ongeneeslijke aandoening hebben en daar aanhoudend en ondraaglijk onder lijden", duidt Wim Distelmans, professor palliatieve geneeskunde aan de VUB. "Over de ongeneeslijke ziekte kan een arts oordelen, de tweede voorwaarde moet vooral de patiënt zelf kunnen aantonen."

Euthanasie

CM-voorzitter Luc Van Gorp wil andere aanpak vergrijzing: "Wie gevoel heeft lat leven voltooid is, moet et kunnen be...

ma 08 apr ☺ 09:53

Ben je terminaal ziek, dan mag de euthanasie uitgevoerd worden na een positief advies van twee artsen. Lijd je aan een ziekte zoals MS waarbij je levenseinde niet meteen in zicht is, of kamp je met een ongeneeslijke psychiatrische aandoening, dan moet ook een derde arts zijn fiat geven. Bovendien moeten in dat geval minstens twee maanden tussen het verzoek en de uitvoering van de euthanasie zitten.

Wie dement wordt, kan voor euthanasie kiezen zolang hij of zij wilsbekwaam is. "Dit valt onder de niet-terminale, maar ongeneeslijke aandoening waarbij een ernstig psychisch lijden is bij het vooruitzicht volledig dement te worden", aldus Distelmans.

Dan is er ook nog euthanasie in het geval van medische levensmoeheid, ook wel polypathologie genoemd. In dat geval wordt het lijden veroorzaakt door een combinatie van ouderdomskwalen. "Denk maar aan een slecht zicht, een slecht gehoor, bedlegerigheid, incontinentie, niet meer zelfstandig kunnen eten of drinken. Individueel zijn dat aanvaardbare aandoeningen, maar opgeteld kan het de levenskwaliteit zodanig verlagen dat euthanasie is toegestaan."

2. Wat is euthanasie na een voltooid leven?

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen bovengenoemde polypathologie en levensmoeheid, zegt Distelmans. "Vaak kloppen bejaarden bij hun huisarts aan met de boodschap dat ze levensmoe zijn, maar gaat het eigenlijk om een opeenstapeling van ziektes. Wie levensmoe is, is fysiek en psychisch nog in goede staat, maar heeft het simpelweg gehad. Hij of zij verveelt zich, heeft geen perspectief meer, is klaar met het leven."

Euthanasie na een voltooid leven valt momenteel buiten de wet. "Net omdat geen ongeneeslijke aandoening kan worden vastgesteld", aldus Distelmans.

3. Kan euthanasie bij levensmoeheid in de wet worden opgenomen?

Eenvoudig wordt het niet. "Je moet het medische model verlaten", treedt advocate en euthanasie-experte Evelien Delbeke professor Distelmans bij. "Er zullen in dat geval heel wat bijkomende knopen moeten worden doorgehakt." Wie komt in aanmerking, bijvoorbeeld. "Bepalen we een leeftijdsgrens, en waar leggen we die dan? Moet er een vorm van lijden zijn of niet? Wat voor lijden dan, en hoe beoordeel je dat?"

Je moet kwetsbare mensen beschermen. Je wil geen gevolg geven aan de vraag om iemands leven te beëindigen terwijl er misschien sprake is van depressie of externe maatschappelijke druk

Evelien Delbeke, advocate en euthanasie-experte

"Bovendien moet je kwetsbare mensen beschermen. Je wil geen gevolg geven aan de vraag om iemands leven te beëindigen terwijl dat niet diens reële vraag is. Is er sprake van depressie, of externe maatschappelijke druk?"

Daarnaast is het de vraag wie de euthanasie zou begeleiden en uitvoeren. "Je treedt buiten het medisch kader. Is er dan nog een rol voor een arts weggelegd? Anderzijds: wie anders dan een arts kan aan het dodelijk middel geraken, en wie anders dan een arts kan een depressie vaststellen?"

Plus: hoe kan de euthanasiewet – met haar medische voorwaarden – naast een ander kader met andere voorschriften staan? "Kom je aan het einde van de rit niet uit bij het minst strenge kader", vraagt Delbeke zich af. "Het zal absoluut een zoektocht worden."

Euthanasie

**D&V wil niet weten van
wegwerpmaatschappij" die
M-voorzitter volgens hen
repleit**

1a 08 apr © 11:52

4. Kan levensmoeheid verholpen worden?

"We moeten er preventief voor zorgen dat het niet zo ver komt", meent Distelmans. "Het stoort mij enorm dat we dankzij onze moderne geneeskunde mensen zo lang mogelijk laten leven, maar dat we hen nadien – sorry dat ik het zo zeg – dumpen in een woonzorgcentrum zonder nog naar hen om te kijken."

De professor pleit dan ook voor meer aandacht voor ouderen, zodat ze niet deconnecteren van de maatschappij. "Luister naar hen, toon respect, stop met in verkleinwoordjes tegen hen te spreken. Alle respect voor de hulpverleners die hen dag in, dag uit verzorgen, maar hun zelfwaardering wordt er op deze manier niet beter op. Op een bepaald moment belanden ze onherroepelijk in een neerwaartse spiraal, terwijl dat niet zou moeten."

Volgens Delbeke hebben studies uitgewezen dat de vraag om te sterven bij oudere mensen verdwijnt wanneer je hen weer sociaal kan activeren of een bepaalde zingeving kan geven.

5. Laten andere landen euthanasie na een voltooid leven toe?

"Bij mijn weten laat geen enkel land het al effectief toe", zegt Delbeke. "Wel is in Nederland de politieke partij D66 actief bezig om een wettelijk kader te creëren. Ze dienden al een eerste keer een wetsvoorstel in, maar dat werd teruggedrupt door de Raad van State omdat te weinig bescherming was voorzien."

Eind vorig jaar hebben ze een nieuw voorstel ingediend. Dat bevat de mogelijkheid voor personen van 75 jaar of ouder om levenseindebegeleiding te krijgen van een levenseindebegeleider, met betrokkenheid van een arts bij het voortraject. "Dat zou minimum 6 maanden duren, inclusief minstens 3 gesprekken."